

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Félmillió éhező, huszonötezer ebéd

Forrás:

Szózat

Bsp.
(Hélv.)

1920 IV/5
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.54

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helyszám

Félmillió éhező, huszonötezer ebéd

Látogatás a polgári étkezőkben

Aki a budapesti nyomor stációit ismeri, tudja, hogy sok-sok ezer családnál nem teritenek se ebédre, se vacsorára. E családoknál mindig nagypéntek van, örök a böjt, nem ebédelnek, legföljebb esznek. A nyomoruság legfelsőbb fokát ott kell keresni, ahol az emberek zárt ajtók mögött szenvednek: ide nem hajolhat be az emberbarát szeme és itt nincsenek panaszok a nyomtatott betű számára. Ezek a szemérmes szegények. A tisztviselők, a középosztálybeliek, akik reggelente vízes kefével törölgetik le a kabátjuk fényességét és mosolygó arcra leplezik gyomruk ürességét.

Nagypéntek van, a böjtök böjtje, amikor a Dunántúl leggazdagabb kálvinista gazdája is lencselevest és mákosmetélt eszik. Lássuk, mit eszik ma a budapesti nyomor. A polgári étkezőkbe és a hadikonyhákba látogatunk el, ahol Csernai ur, a népélemezési kirendeltség helyettes vezetője kalauzolt. A népélemezési kirendeltség a Hungária-úti központi konyhán ma tízezer embernek főzet ebédet és tíz-tizenötezer ember számára ad nyers élelmiszert a legkülönfélébb jótékony egyesületek útján. Ez összesen huszonötezer ember, ámde Budapesten ma félmillió ember nyomorog, mert 160.000-re lehet tenni a munkanélküliek számát, vagy ötvenezeren vannak a hadiözvegyek, hadirokkantok és a hadifogságban lévők hozzátartozói és mintegy 30.000 a beteg és elaggott munkaképtelenek száma. Ez körülbelül 240.000 nincstelen „családfenntartót” jelent, akiknek száma, ha a családtagokat is hozzávesszük, kétségtelenül meghaladja a félmilliót. Ezzel szemben az olesó ebéd jólétemé-

nyére csak huszonötezer ember számíthat.

A keresztény vallások nagypénteken böjtöt hustalan napot rendelnek: huszonötezer ember soha, hónapszámra nem eszik egy fajtát hust. Kivételesen csak egy van, a fővárosi alkalmazottak menzája, ahol 5 korona 60 fillért számítanak az ebédért és hetenkint kétszer hust is adnak, erre azonban alaposan ráfizet a város, mert átlagban 11 koronájába kerül egy ebéd. A menzán példás tisztaság, jólismert hivatalnok- és pedagógus-arcok, kalapos hölgyek. Az ajtóban mindenki megkapja az evőeszközét, amelyet távozás előtt vissza kell adnia. Valami egészen furcsa hangulat fogja el mégis az embert, amint végigamegy a termen: az arcokra nincs ráírva az éhség, se a jóllakottság, az evés itt nem élvezet, hanem valami szükséges rossz, valami elodázhatatlan kötelesség, robot. A nagypénteki ebéd: bableves, paradicsomoskáposzta és darásmetélt.

Az Erzsébet-téri polgári étkezőben fehér asztalok mellett szorongva ülnek az emberek. Idegesek, morózusak, hisztérikusak, éhesek. Nem beszélnek egymással, csak a türelmetlenség hangjai hallatszanak olykor. Egy nappal előbb kell jegyet váltani és az ember tényleg úgy érzi, hogy az ott ülők tegnap óta várnak a mai ebédre. Az asztalok körül a legtökéletesebb demokrácia. Egy kalapos hölgy mellett közkatona ül, mellette egy kifutófiu, két öreg zsidó, távolabb megint kalapos hölgyek és megint egy pelyhedző állu legényke. Horvátné, az étkező vezetője, vendéglős dinasztiából származik, nagyszerűen érti a mesterségét, a vendégeivel hol úgy bánik, mint a betegekkel szokás, hol meg pattogó szavakkal fékezi meg őket, mint az éhes

vadállatokat. Naponta 400 embernek ad enni, a mai étlap rámtottleves, paradicsomosrépa, kelt tészta töltelék nélkül. Nyolc koronát kell érte fejlenkiat fizetni, vagyis egy öttagú családnak itt is negyven koronába kerül az ebédje. Az étkezőtermen ebben a pillanatban gördítik végig a félhektós termoforokat és száz éhes szem mered utánuk. Pár perc múlva már kiszolgálóleányok lökdösődnek gözölgő levessei a pléncsajkákban. Az ajtónál már új vendégek sorakoznak. Egyik másik déli lapot olvas, de az ujság mellől ki-kisandít, nem ürült-e meg valamelyik hely.

A központi vásárcsarnok közelében, a Havas utcában egy hadikonyhát látogatunk meg. Innen jobbára hazaviszik az ebédet. Lábasokkal, fazekakkal jönnek és csak néhány ember eszi meg helyben az ebédjét. A menü itt is ugyanaz, de itt ötkoronás, s egy tál ételből álló ebédet is adnak. Üres főzelék vagy főtt tészta. Azért jobbára itt is a három tál ételes, nyolckoronás ebéd fogy. Borzas kisfiu áll a pultnál, mellette egy viciné, aztán egy pálinkamarta arcu ember. Valahonnan a pálinkamérésből hadászták ki és talán egy előkelőbb tisztviselő család ebédjét viszi. Az edény azt mutatja, hogy valaha jobb ebéd is főtt benne és pedig odahaza. Az asztal mellett két vörössipkás hordár kanalaz. Az egyik a pulthoz jön a tésztájáért. Kicsinek találja a darabokat, kicserélik neki és megelégedetten, boldogan harap bele még utközben.

A hadikonyha vezetője egy miniszteri titkár fiatal özvegye. Kellemes, művelt asszony. Havi négyszáz koronáért talpal napszámban és csatázik a nyomortól idéges emberekkel. A hölgy viszi a szót, kedvesen cseveg, mintha otthon ülne a szalonjában. A pultnál egy kendős asszony jelenik meg,

az arcán évtizedek festékének nyomai, vörös haj
kandikál sunyi szemei fölött. Alighanem vidéki
színésznő lehetett valaha. Az ujját bemártja a para-
liesomosrépába, aztán lenyalja. És elégedetten je-
lenti ki:

— Jó.